

Rezolucja plenum KC KPCz
o głównych zadaniach partii

Trzeba konsekwentnie realizować postanowienia porozumień zawartych w Bratysławie i Moskwie

W poniedziałek wieczorem agencja CTK opublikowała w bardzo obszernym streszczeniu rezolucję ostatniego plenum KC Komunistycznej Partii Czechosłowacji „o głównych zadaniach partii na najbliższy okres”.

Na wstępie rezolucja przypomina, że podstawy socjalizmu w Czechosłowacji zbudowano dwudziestoletnim wysiłkiem klasy robotniczej, chłopów i inteligencji — pod przewodem setek tysięcy komunistów. Stworzone w tym okresie główne wartości pozostają punktem wyjścia dalszej polityki KPCz. Komitet Centralny KPCz odrzuca — czytamy w rezolucji — jednostronną, nihilistyczną, negatywną ocenę naszego dotychczasowego rozwoju. Pozostaje jednak faktem, że socjalistyczny rozwój Czechosłowacji miał szereg słabych stron oraz błędów o charakterze subiektywnym i obiektywnym. Wywołało to napięcie w społeczeństwie i wyraźne osłabienie aktywności politycznej obywateli, a także — jak głosi dalej rezolucja — zmniejszało aktywny wkład KPCz w umacnianie solidarności internacjonalistycznej i rozwiązywanie problemów międzynarodowego ruchu komunistycznego.

Toteż — czytamy następnie — „plenum KC KPCz w styczniu 1968 i jego wyniki stanowiły nieuniknione następstwo kryzysowych tendencji i sprzeczności w partii i w naszym społeczeństwie socjalistycznym. Główne zadanie plenum polegało na tym, by przez zwyciężę istniejącą wtedy sytuację oraz stworzyć podstawowe warunki dla rozwiązania narzniętych i przez długi czas nie regulowanych problemów. Plenum wykonało to zadanie. Nie mogło ono jednak wyjaśnić w całej pełni istoty błędów dawnej polityki oraz ukształtować kierownictwo partii i jej siły w taki sposób, by zapewnić im zdolność do konsekwentnego przezwyciężania tych błędów, sformułować — choćby podstawowe — cechy dalszej polityki partii i przygotować do tego zwrotu całą partię. Komitet Centralny, przy aktywnym udziale całej partii, mógł to realizować tylko stopniowo. Zarówno wyniki, jak i wnioski styczniowego plenum KC, mimo ich bezspornie nadzwyczajnego dodatniego znaczenia, stały się równocześnie obiektywnym kompromisem, który wywołał pewne nowe problemy i komplikacje dla całego postępczego rozwoju sytuacji”.

Rezolucja stwierdza następnie, że wskutek oddziaływania rozmaitych wpływów, zwłaszcza w lutym, w marcu i na początku kwietnia dochodziło do różnych form presji, podczas gdy w partii i społeczeństwie istniała znaczna niejasność poglądów. Uprawiana wówczas krytyka godziła często nie w rzeczywistość winowajców, lecz w całą partię.

Po omówieniu kolejnych etapów rozwoju politycznego między styczniem a sierpniem cytowany dokument stwierdza:

Strajki okupacyjne studentów CSRS

W Pradze i kilku innych miastach Czechosłowacji trwa strajk okupacyjny studentów wyższych uczelni, a w niektórych wypadkach również uczniów klas licealnych, którzy wyrażają w ten sposób niezadowolnienie z aktualnej polityki kierownictwa KPCz. Demonstracja ma przebieg spokojny, nie ma doniesień o jakichkolwiek incydentach.

Prezydium Komitetu Miejskiego KPCz w Pradze opublikowało komunikat w związku z wydarzeniami na uczelniach, w których stwierdza, że „wokół ruchu studentckiego i wewnątrz tego ruchu powstają pewne tendencje radykalizujące, co w następstwie mogłoby doprowadzić do niepotrzebnych i szkodliwych konfliktów. Dlatego też Komitet Miejski KPCz będzie wraz z komunistami wyższych uczelni nadal dokładać maksymalnych starań, aby wyjaśnić złożone problemy obecnego rozwoju w Czechosłowacji. Jest on świadom konieczności uwzględnienia specyficznego sposobu myślenia młodego pokolenia, w imię systematycznej poprawy zrozumienia przez studentów idei komunizmu”. (PAP)

„Trzeba jeszcze wiele czasu, aby w pełni i kompleksowo ocenić pozytywne i negatywne strony rozwoju postępczego, zwłaszcza niektórych jego etapów, wyjasnić proporcje obiektywnych przyczyn i subiektywnych braków. Dziś jednak chodzi o to, co chce podkreślić Komitet Centralny — byśmy zajęli stanowisko wobec głównych tendencji rozwojowych tego skomplikowanego okresu, głównie zaś o to, byśmy wskazali całej partii pozytywne punkty wyjściowe do dalszego działania w celu zjednoczenia partii na zasadach marksistowsko-leninowskich oraz zacieśnienia więzów między partią a masami pracującymi na polu budowy społeczeństwa socjalistycznego”.

Skomplikowaną sytuację w partii wywołały siły prawicowe i oportunistyczne, które zastępowały uzasadnioną krytykę wypaczonego realizowa-

Prezydent Svoboda na urlopie

Kancelaria prezydenta republiki komunikuje, że prezydent L. Svoboda, po krótkiej przerwie związanej z udziałem w plenum KC KPCz, kontynuuje urlop poza Pragę.

Komisja przygotowawcza kontynuuje obrady w Budapeszcie

Propozycja zwołania w kwietniu lub maju 1969 r. międzynarodowej narady partii komunistycznych

Komisja przygotowawcza do międzynarodowej narady partii komunistycznych i robotniczych w Moskwie kontynuuje w salach hotelu Gellerta w Budapeszcie swe obrady.

Biorą w nich udział przedstawiciele 67 partii komunistycznych i robotniczych. Ostatnio przybyła bowiem do Budapesztu delegacja KP Dominikany.

Jak się podkreśla w kołach politycznych, jest to największa liczba delegacji, jakie brały dotychczas udział w spotkaniach budapeszteńskich.

Według informacji, jakie ze źródeł węgierskich uzyskał budapeszteński korespondent PAP, we wtorek trwała w dalszym ciągu dyskusja nad konkretnymi problemami, związanymi z przygotowaniem narady, a zwłaszcza z terminem jej zwołania. Jak mówią w kołach dobrze poinformowanych, padła propozycja zwołania międzynarodowej narady partii komunistycznych i robotniczych w terminie kwiecień — maj 1969 r.

Przewiduje się, że dyskusja trwać będzie również w środę 20 bm.

Agencja CTK donosiła, że na czele delegacji KP Czechosłowacji, która udala się 18 bm. do Budapesztu, stanął Vasil Bilak, członek prezydium i sekretariatu KC KPCz. W skład delegacji weszli ponadto O. Kaderka, kierownik Wydziału Międzynarodowego KC

Incydent zbrojny nad Jordanem

Jak donosi Agencja Reutersa z Ammanu we wtorek rano do szło do 13-minutowej wymiany ognia na obszarze Al-Adas sija w północnej części doliny Jordanu. Według oświadczenia jordańskiego rzecznika, wywołane strzałami sprowokowały wojska izraelskie. Strona jordańska nie poniosła strat.

„CZTEREJ PANCERNI I PIES”

szczegóły jutro

J. Szydłak wśród aktywu partyjnego dzielnicy Nowe Miasto

Rozpoczęły się spotkania pozjazdowe

Wczorajsze spotkanie zastępcy członka Biura Politycznego, sekretarza KC PZPR Jana Szydłaka z aktywnym partyjnym dzielnicy Nowe Miasto zainaugurowało cykl zebrań, na których delegaci na V Zjazd PZPR informować będą organizacje partyjne o przebiegu i wynikach obrad.

Spotkanie odbywające się w Domu Kultury „Stomila” otworzył i sekretarz KD PZPR Poznań — Nowe Miasto K. Buchert witając gości. K. Buchert poinformował zebranych o najbardziej ogólnych zarysach o przebiegu V Zjazdu i o wynikach wyborów. Jednocześnie podsumował wynik kampanii przedjazdowej w dzielnicy. Przed samym V Zjazdem w dzielnicy Nowe Miasto do partii przyjęto 58 kandydatów w tym 41 robot-

ników 15 z nich otrzymało wczoraj legitymacje. Uroczystego wręczenia dokonał Jan Szydłak.

Następnie w imieniu społeczeństwa dzielnicy Nowe Mi-

asteczki w ruchu robotniczym naszą partia i jej przywódca tow. Wiesław. Na zakończenie J. Szydłak stwierdził, że skończyła się dyskusja nad teząmi. Teraz trzeba w pełni wcielić w życie uchwały V Zjazdu.

Na zdjęciu: fragment prezydium zebrania pozjazdowego w dzielnicy Nowe Miasto.

sto sekretarz KZ PZPR przy „Stomilu” S. Kubiak złożył meldunek o wykonaniu czynów produkcyjnych i społecznych podjętych dla uczczenia V Zjazdu PZPR. Rozpoczęte w marcu 1968 roku czyny produkcyjne dały dodatkową produkcję wartości 149 milionów złotych, a czyny społeczne na rzecz dzielnicy osiągnęły wartość 21 milionów złotych.

Zabierając głos Jan Szydłak omówił najważniejsze osiągnięcia V Zjazdu PZPR. Stwierdził, że tezy zjazdowe poparli wszyscy ludzie pracy, V Zjazd odbywał się w atmosferze jednoci. Nastąpiło umocnienie poczucia klasy robotniczej w życiu partii i narodu. 15 robotników produkcyjnych zostało członkami Komitetu Centralnego. Mówca powiedział też, że Zjazd postuluje zlikwidowanie nierówności społecznej między pracownikami fizycznymi i umysłowymi.

Udział w V Zjeździe ponad 40 delegacji bratnich partii zagranicznych był dowodem szacunku i poważania, jakim się

Amerykańska prowokacja wobec Kambodży

Amerykańska soldateska dokonała nowej prowokacji zbrojnej przeciwko neutralnej Kambodży. 16 listopada 3 amerykańskie śmigłowe wyposażone w karabiny maszynowe i działą pod osłoną helikopterów ostrzelały od strony rzeki Zang Thanb grupę wieśniaczką kambodżańską. Kobiety pracowały na ryżowisku w odległości 300-400 metrów od granicy. W wyniku trwającego 20 minut ostrzału zostało zabitych 9 kobiet i troje dzieci w tym jedno niemowlę. W rodzinach zabitych kobiet kilkadziesiąt dzieci zostało sierotami. Ponadto w szpitalu przebywa 6 kobiet, które zostały ranne podczas tej barbarzyńskiej napaści. (PAP)

POGODA

Zachmurzenie duże i gęstniejące. Drobne opady. W nocy i rano lokalne mgły. Temperatura minimalna od ok. minus 2 st. na krańcach północno-wschodnich do plus 3 st. na południu. Temperatura maksymalna odpowiednio od zera do plus 6 st.

POZNAN
ŚRODA
20
LISTOPADA
1968

Wydanie A
Nr 276 (7702)
Rok wyd. XXIV
Cena 50 gr

Dzień Nauczyciela w Wielkopolsce i Poznaniu

Będziemy ten dzień uroczystie obchodzić razem z 24-ty sięczną rzeszą wychowawców naszej młodzieży. Wspólnie z nimi bowiem uczestniczymy w trudnym dziele kształtowania umysłów i charakterów młodego pokolenia. Wspólny front wychowawczy, obejmujący szkołę, dom, organizacje społeczne — to naczelną hasło tegorocznego nauczycielskiego święta.

Centralna akademicka Dnia Nauczyciela odbędzie się w Warszawie 22 bm. Na terenie Wielkopolski i Poznania uroczystości, spotkania i akademie, związane z tym świętem organizowane są w dniach od 19 do 23.

Urządzają je dla swego aktywności nauczycielskiego władze poszczególnych organizacji politycznych i społecznych. Specjalne akademie okolicznościowe, połączone z wręczeniem odznaczeń i nagród odbywać się będą we wszystkich powiatach i dzielnicach Poznania. W dniu dzisiejszym akademie takie, zorganizuje dla swych pracowników naukowych aktywności uczelny

Dokończenie na str. 2

Na forum ONZ

Polska inicjatywa w sprawie zakazu stosowania broni bakteriologicznej i chemicznej

W Komitecie Politycznym 23 sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ toczy się dyskusja nad pakietem problemów rozbrojeniowych. W drugim dniu debaty wygłosił przemówienie stały delegat Polski przy ONZ, ambasador Bohdan Tomorowicz.

Na wstępie mówca podkreślił, że osiągnięte ostatnio postępy w dziedzinie rozbrojenia, takie jak zatwierdzenie układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej, czy oświadczenie ZSRR i USA o gotowości podjęcia rokowań w sprawie wstrzymania zbrojeń rakietowych, stwarzają dobrą atmosferę i przesłanki do dalszych kroków zmierzających do rozbrojenia.

Na pierwszy plan wysuwają się takie zadania, jak podjęcie kroków zmierzających do wstrzymania produkcji broni jądrowej, do redukcji i likwidacji istniejących jej zapasów, do stopniowej redukcji strategicznych środków przenoszenia broni jądrowej. Na tej samej liście znajdują się sprawy: wstrzymania prób z bronią jądrową, utworzenia stref bezatomowych w różnych regionach świata oraz szereg częściowych i regionalnych posunięć rozbrojeniowych.

Zdaniem delegacji polskiej logicznym następstwem układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej, jest postawienie o zakazie użycia broni jądrowej. Ustanowienie takiego zakazu wzmocniłoby efektywność międzynarodowych porozumień w sprawie pokojowego wykorzystania energii jądrowej, umocniłoby poczucie bezpieczeństwa państw.

Faktem sprzyjającym podjęciu konkretnych kroków w sprawie kluczowych problemów rozbroje-

niowych jest złożenie przez Związek Radziecki na obecnej sesji memorandum z 1 lipca br., dotyczącego niektórych pilnych środków zmierzających do wstrzymania wysiłku zbrojeń i do rozbrojenia. Delegacja polska jest głęboko przekonana, że dokument ten może i powinien stać się podstawą poważnych rokowań. Zawarte w nim postulaty pokrywają się z inicjatywami szeregu państw i zbieżne są z porządkiem prac, ustalonym dla przyszłych rokowań rozbrojeniowych. Memorandum wyraża gotowość ZSRR do natych

Dokończenie na str. 2

Jutro Gniezno Program Jedności Działania

— to tytuł naszego cyklu publikacji poświęconych realizacji programów wyborczych komitetów Frontu Jedności Narodu w bieżącej kadencji Sejmu i rad narodowych. W opracowaniach tych, konfrontując programy wyborcze z rzeczywistością, ukazujemy dorobek poszczególnych powiatów i miast wydzielonych w Wielkopolsce oraz dzielnic Poznania.

Jutro całą stronę poświęcimy omówieniu realizacji programu wyborczego w Gnieźnie.

Dymisja rządu włoskiego

Strajk powszechny paraliżuje życie kraju

Agencja Reuters podała z Rzymu, że mniejszościowy rząd chrześcijańskiej demokracji premiera Giovanni Leone podał się we wtorek do dymisji, wskutek czego we Włoszech zapanował kryzys polityczny.

Rząd ten utworzony został 24 czerwca br., a więc egzystował przez prawie 5 miesięcy. Był on w założeniu gabinetem przejściowym, ponieważ

składał się wyłącznie z chrześcijańskich demokratów, a tym samym dysponował w parlamencie zaledwie 29 procentami głosów.

19 bm. rozpoczęły się obrady Rady Narodowej chadecji. Członkowie tego organu wyznaczają kandydata na przyszłego premiera oraz ustalają granice ustępstw programowych i personalnych, na jakie może zdobyć się chadecja pod adresem socjalistów, w zamian za ich udział w porozumieniu koalicyjnym. Tak więc dymisja Leone w pewnym sensie nie jest początkiem kryzysu rządowego lecz zakończeniem półrocznego okresu kryzysowego spowodowanego rozbiorem centro-lewicy.

Nie ma wątpliwości, co do tego, że nowy rząd będzie gabinetem trójpартijnym. Natomiast założenia programowe będą jeszcze przedmiotem zażądanych przetargów. Prezydent Saragat wkrótce ma już zacząć konsultacje z przywódcami partii, na temat składu przyszłego gabinetu.

18 bm. o godzinie 21 stanęły we Włoszech na 24 godziny wszystkie koleje dalekobieżne i podmiejskie. 19 bm. nieczynne były z powodu strajku ministerstwa i urzędy państwowe, większość przedsiębiorstw państwowych, instytucje naukowe oraz niektóre zakłady produkcyjne zarządzane przez państwo. Do strajku przyłączyli się również nauczyciele szkół powszechnych. Sparaliżowana została łączność pocztowa i telefoniczna.

24-godzinny strajk, w którym uczestniczą 2 miliony ludzi, jest drugim z kolei w okresie ostatniego tygodnia. Poprzedni strajk powszechny, w którym uczestniczyło blisko 20 milionów ludzi pracy, był protestem wobec polityki rządu w dziedzinie rent i emerytur. Obecny strajk jest wyrazem protestu przeciw hamowaniu przez rząd niezbędnej reformy administracji państwowej, niedopuszczania

do zwiększenia uprawnień związków zawodowych w poszczególnych instytucjach i przedsiębiorstwach oraz wyrazem żądań poprawy warunków pracy i zapewnienia niektórym kategoriom pracowników lepszej opieki lekarskiej.

Strajk sparaliżował całkowicie życie kraju. Znaczna część robotników nie mogła dojechać do pracy, mimo zorganizowania na trasach podmiejskich komunikacji zastępczej samochodami wojskowymi.

W nocy z 18 na 19 bm. ogłoszone zostały wyniki wyborów do władz komunalnych i rad regionalnych, które odbyły się w ubiegłą niedzielę i poniedziałek w Górnej Adydie (rejon autonomizacji) w Rawennie, Anconie, Sienie i w 180 gminach wiejskich lub małych miasteczkach. W wyborach wzięło udział 1.700 tys. wyborców.

W sumie konsultacja wyborcza, pierwsza od 6 miesięcy, potwierdziła ustalone tendencje we włoskim życiu politycznym: wzrost siły rzeczywistej lewicy z komunistami na czele, wyraźny spadek wpływów socjalistów, którzy placą nadal za swą politykę współpracy z burżuazją, i skrajnej prawicy (neofaszyści, monarchiści) oraz niezbyt zagrożone pozycje burżuazyjnych partii centrowych z chadecją i liberałami na czele.

PAP

Rezolucja plenum KC KPCz

Dokończenie ze str. 1

nia kierowniczej roli partii przez wolną grę sił politycznych i które uważały za niedopuszczalne stosowanie środków przymusu na obecnym etapie walki politycznej.

Siłom tym umożliwiono w zbyt szerokim zakresie wypowiadanie się na łamach prasy i wskutek tego powstawało wrażenie, że ich poglądy są zgodne z oficjalną polityką KP Czechosłowacji. Było to na rękę siłom antysocjalistycznym oraz dezorientowało część członków partii i część społeczeństwa.

Jednocześnie w samej partii istniały nadal tendencje secesyjno-dogmatyczne. Chodzi tu o siły, które nie są w stanie zrozumieć we właściwy sposób potrzeby nowego rozwoju społeczeństwa socjalistycznego oraz nowej treści i form wyrażania interesów klasy robotniczej i mas pracujących. Przedsta-

wicie tych sił nie byli i nie są w stanie przekonać większości komunistów, klasy robotniczej i pozostałych ludzi pracy o słuszności swego stanowiska.

Dla działalności partii i dla dalszego kształtowania jej polityki po wydarzeniach sierpniowych niezmiernie ważne jest szczerze i konsekwentne wykonywanie postanowień po rozumieniu bratysławskiego i moskiewskiego protokołu z 26 sierpnia 1968 r., który stanowił jedyny realny punkt wyjścia dla unormowania sytuacji w CSRS oraz dla unormowania stosunków między CSRS, a pięcioma krajami Układu Warszawskiego.

Sprawa czasowego przebywania wojsk ZSRR na terytorium CSRS została uregulowana przez umowę zawartą między rządami obu krajów i ratyfikowaną przez Zgromadzenie Narodowe 18 października 1968 r.

Komitet Centralny KP Czechosłowacji zawiadomił wszystkie komitety wojewódzkie i powiatowe KPCz, wszystkie podstawowe organizacje partyjne oraz wszystkich komunistów pracujących w organizacjach państwowych, społecznych i gospodarczych, że konieczne jest konsekwentne wykonywanie postanowień tego porozumienia, tego protokołu i tej umowy.

Jeśli chodzi o najbliższą przyszłość, KC KP Czechosłowacji uważa za swe główne zadanie:

• Umacnianie ideowej jedności i jednolitości działania partii oraz wzmocnienie wewnątrzpartyjnej i centralizmu demokratycznego;

• zwracanie szczególnej uwagi na zapewnienie jednolitości poglądów i jednolitości działań wszystkich działaczy partii na gruncie zasad marksizmu-leninizmu — czego wymaga obecna skomplikowana sytuacja.

Konieczna jest świadoma dyscyplina i niezbędny jest aktywny udział komunistów w realizowaniu polityki partii, niezmiennie ważne jest podnoszenie roli klasy robotniczej — kierowniczej siły naszego społeczeństwa — oraz wzmocnienie jej udziału w kształtowaniu i realizacji naszej polityki i w umocnieniu socjalistycznej jedności naszego narodu.

W pracy całej partii krytyka skrajnych tendencji i sił nie powinna oczywiście oznaczać powrotu do starych secesyjnych i biurokratycznych metod. W przeciwnym wypadku partia nie byłaby w stanie utrzymać swej wiary w narodem, nie byłaby w stanie umacniać jednolitości wszystkich socjalistycznych sił społeczeństwa ani swej kierowniczej roli, którą uważa za główny warunek dalszego rozwoju socjalizmu w naszym kraju, a jednocześnie za rejoniję tego, że nie dopuści się do wywieńszenia wpływu przez siły, które chciałyby wrócić do sytuacji przedstycziowej, za rejoniję politycznej izolacji i likwidacji sił antysocjalistycznych.

Komitet Centralny podkreśla ponownie, że za najważniejszy warunek właściwego umocnienia całego systemu politycznego uważa wzmocnienie kierownictwa i jednolitości partii.

Komunisty powinni popierać aktywnie demokratyczny rozwój i jednolitość organizacji społecznych tak, aby członkowie tych organizacji uznali, że reprezentują one w sposób właściwy ich interesy i aby za pośrednictwem tych organizacji i Frontu Narodowego mogli mieć możliwość włączenia się do demokratycznego udziału w kształtowaniu i realizowaniu polityki państwa.

Praca polityczna prowadzona na pośrednictwem masowych środków informacji stanowi jedno z zasadniczych zadań organów partyjnych i państwowych, organizacji społecznych i Frontu Narodowego jako całości. Dziennikarze — komuniści, zatrudnieni w masowych ośrodkach informacji, stanowią ważną składową część aktywności partyjnej. W całej pełni odnoszą się do nich prawa i obowiązki aktywności partyjnej.

KC KPCz ponownie podkreśla rolę i znaczenie milicji ludowej, którą uważa za jedną z gwarancji socjalistycznego rozwoju społeczeństwa.

Rezolucja zaleca położenie większego akcentu na problemy gospodarcze i wzrost stopy życiowej.

Polityka gospodarcza wymaga skupienia uwagi całej partii. Komitet Centralny na swoim najbliższym plenum w po-

łowie grudnia omówi gruntownie „wyniki, problemy i główne zadania polityki gospodarczej na obecnym etapie”, a w marcu przyszłego roku przewidziane jest przedyskutowanie perspektywicznych zagadnień polityki gospodarczej w związku z przygotowaniem piątego planu 5-letniego.

Ale już w związku z omawianiem najbardziej podstawowych spraw polityki partii Komitet Centralny uważa za konieczne z miejsca wyraźnie oświadczyć, że za podstawową linię w dziedzinie gospodarczej polityki partii uważa on posuwanie się po rozpoczętej drodze reform w taki sposób, aby można było jak najpełniej i jak najszerzej wykorzystywać wszystkie możliwości i zalety socjalistycznej gospodarki. Oznacza to:

— Stosowanie socjalistycznego planowania i programowania w polityce gospodarczej;

— wykorzystywanie socjalistycznej inicjatywy, praw rynkowych stosunków towarowo-pieniężnych i materialnego zainteresowania pracujących;

— zapewnienie demokratycznego udziału ludzi pracy w kierownictwie i kontroli przedsiębiorstw oraz procesów społecznych;

Partia będzie usilnie popierać inicjatywę pracowników naukowych i naukowych instytucji w poszukiwaniu nowych dróg rozwoju socjalizmu na gruncie zasad twórczego marksizmu-leninizmu oraz przy stawianiu i rozstrzyganiu ważnych problemów związanych głównie ze społecznymi aspektami rewolucji naukowo-technicznej i wszechstronnym rozwojem jednostki w socjalizmie.

W związku z tym KC KPCz jasno oświadcza co się tyczy działalności politycznej członków partii, obowiązującej statutu partii i wszyscy członkowie KPCz bez względu na jakim odcinku pracują, ponoszą jednakową odpowiedzialność za naruszenie linii politycznej partii. Ale badań rzeczywistości, rozważania problemów, formułowanie hipotez i poszukiwania odpowiedzi na stawiane pytania w teoretycznych pracach naukowych marksistowskich nie należy utożsamiać z polityczną działalnością.

Będziemy nadal rozwijać wszechstronną współpracę i przyjaźń ze Związkiem Radzieckim oraz innymi krajami socjalistycznymi — głosi daleka rezolucja. Podobnie jak zawsze w przeszłości potwierdzamy niepodważalność naszego sojuszu ze wszystkimi krajami socjalistycznymi, naszą wierność wobec podjętych zobowiązań. Dla nas nigdy nie istniała inna możliwość oprócz przynależności do systemu socjalistycznego, do Układu Warszawskiego, inna możliwość niż aktywny udział w RWPG — głosi rezolucja.

Także z pozostałymi krajami socjalistycznymi będziemy prowadzić skoordynowaną politykę odpowiadającą wspólnym interesom krajów socjalistycznych, nieustannie i systematycznie będziemy przeciwstawiać się agresywnym aktom imperialistycznym, szczególnie próbom zmiany powstałego po drugiej wojnie światowej status quo w Europie, do czego dążą przede wszystkim militarystyczne i odwetowe koła w Niemczech zachodnich. Będziemy aktywnie przyczyniać się do utworzenia systemu europejskiego bez pieczęstwa zbiorowego, walcząc o uznanie za nieważny, od samego początku, Układu Monachyjskiego, popierając na arenie międzynarodowej pozycję Niemiec, Republiki Demokratycznej, popierając zachodniemieckich komunistów i wszystkie siły, które konsekwentnie walczą w NRE przeciwko militarystom i odwetowi, o demokratyczny postęp. Szczególną uwagę partia powinna poświęcać problematyce zagranicznej, powinna dążyć do wszelkich wysiłków, aby w świadomości naszego narodu zachowały się i umacniały wartości, które stanowią kamień węgielny polityki zagranicznej republiki.

Chodzi przede wszystkim o trwały sojusz i wszechstronną współpracę naszego kraju ze Związkiem Radzieckim i innymi krajami socjalistycznymi oraz o przynależność KPCz do międzynarodowego ruchu komunistycznego.

Zgodnie z programem działania i oświadczeniem bratysławskim oraz przy współpracy z pozostałymi krajami socjalistycznymi będziemy realizować aktywną politykę zagraniczną również wobec krajów o innym ustroju społecznym. Jej istotą stanowi polityka pokojowego współistnienia, polityka rozwijania nawzajem korzystnych stosunków opartych na wzajemnym zrozumieniu i zaufaniu między narodami, polityka, która może stać się skuteczną bronią w walce przeciwko dążeniom agresywnych kół imperializmu do przywrócenia atmosfery zimnej wojny i stworzenia możliwości do ataków przeciwko socjalizmowi (PAP)

Plenum KC KP Słowacji

Jak podaje Agencja CTK, we wtorek zebrało się w Bratysławie plenum Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Słowacji. Referat na plenum wygłosił pierwszy sekretarz KC KP Słowacji G. Husak. (PAP)

Polska inicjatywa na forum ONZ

Dokończenie ze str. 1

miastowego przystąpienia do rokowań z innymi zainteresowanymi państwami, zwłaszcza mocarstwami nuklearnymi.

Kolejny fragment przemówienia poświęcony był sprawie traktatu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej. Rola tego traktatu — stwierdził mówca — polega na tym, że układ ten zamyka wszelkie drogi rozprzestrzeniania broni jądrowej i tym samym wyklucza jedną z głównych form wysięgu zbrojeń jądrowych.

W układzie została ustanowiona równowaga praw i obowiązków wszystkich sygnatariuszy, a więc zarówno państw nienuklearnych, jak i państw nuklearnych. Po to jednak, aby spójność międzynarodowa mogła w pełni wykorzystywać możliwości zawarte w układzie, winien on zostać jak najszybciej wprowadzony w życie, tj. podpisany i ratyfikowany przez największą liczbę państw. Uchylanie się szeregu państw od złożenia podpisu pod układem stanowi najbardziej realne niebezpieczeństwo naruszenia ustalonej w układzie równowagi praw i zobowiązań. Opóźnienie ratyfikacji sprzyja działaniom różnego rodzaju przeciwników układu o nierozprzestrzenianiu.

Polska już w 1957 roku przedstawiła plan utworzenia europejskiej strefy bezzatomowej, w 1963 roku plan zamrożenia zbrojeń w Europie środkowej, a w 1964 roku propozycję w sprawie zwołania ogólnoeuropejskiej konferencji bezpieczeństwa i współpracy. Propozycje te pozostają nadal aktualne.

Po zakończeniu ważnego etapu rokowań rozbrojeniowych, jakim było przygotowanie do podpisu układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej — oświadczył mówca — stoją przed nami nowe zadania. Jednym z nich jest sprawa ograniczenia produkcji i zakazu użycia broni bakteriologicznej i chemicznej. Konieczne jest doprowadzenie do uniwersalności zakazów zawartych w protokole genewskim z 1925 roku.

Jak wiadomo, delegacja polska przedstawiła w Komitecie osiemnastu państw w Genewie propozycję dotyczącą powołania przez sekretariat generalny ONZ grupy ekspertów dla opracowania raportu w sprawie skutków ewentualnego użycia broni bakteriologicznej i chemicznej. Propozycja polska została przyjęta i jako zalecenie dla Zgromadzenia Ogólnego włączona do sprawozdania Komitetu Rozbrojenia.

Delegacja polska jest głęboko przekonana, że przygotowanie raportu w sprawie broni bakteriologicznej i chemicznej odegra ważną rolę w działaniu na rzecz zapewnienia skuteczności istniejących i wprowadzenia nowych zakazów użycia broni bakteriologicznej i chemicznej.

Delegacja polska wraz z innymi delegacjami przygotowała i przedstawiła projekt rezolucji w spra-

ONZ rozpatruje sprawę uchodźców palestyńskich

W specjalnym Komitecie Politycznym ONZ rozpoczęła się doroczna debata nad problemem uchodźców palestyńskich. Liczni delegaci zabierający głos w tej sprawie popierają oświadczenie sekretarza generalnego ONZ U Thanta skierowane pod adresem tego komitetu w ubiegłym tygodniu, a w którym zwrócił on uwagę na palącą konieczność powrotu uchodźców do swoich domostw na zachodni brzeg Jordanu okupowany przez wojska izraelskie. (PAP)

Protesty przeciwko wyrokowi śmierci na Panagulis

Jak donoszą z Aten, obrońca skazanego na śmierć A. Panagulis zwrócił się do Sądu Najwyższego z prośbą o przeprowadzenie rewizji procesu i wstrzymanie egzekucji. Panagulis, którego skazano za próbę zamachu na premiera Papadopolosa — odmówił zwrotu się z prośbą o łaskę. Obrońca skazanego przewiduje, iż Sąd Najwyższy zbierze się w ciągu trzech dni, aby rozpatrzyć prośbę o rewizję procesu.

Skazanie na śmierć Panagulis wywołało na całym świecie fale protestów. Papież Paweł VI zwrócił się we wtorek z apelem do rządu greckiego o ulaskawienie skazanego. Z podobnym apelem wystąpił premier Włoch, G. Leone na krótko przed rezygnacją ze swego stanowiska oraz przywódca socjalistów włoskich Pietro Nenni. Na polecenie swych rządów ambasady NRF, Austrii i Włoch interweniowały w greckim Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Protest złożył również chargé d'affaires Ambasady ZSRR w Atenach. (PAP)

Wielkopolscy harcerze w przededniu swego święta

Wielka kampania programowa wielkopolskich harcerzy, której celem było przygotowanie młodzieży do uroczystego święta, jakim będzie nadanie Choraży imienia Powstańców Wielkopolskich, dobiega końca. Głównym celem akcji przygotowawczej było kształtowanie patriotycznej postawy młodzieży i zaznajamianie jej z postępowymi tradycjami naszego regionu, z historią jego walk wyzwoleniczych. Organizowano liczne rajdy, ogniska, spotkania z uczestnikami walk powstańczych. Z obozów letnich harcerze wysyłali listy do uczestników Powstania Wielkopolskiego, żyjących na terenie naszego województwa i województwa bydgoskiego, a także do uczestników Powstań Śląskich. Będą ten kontakt utrzymywać.

O tym, w jakim stopniu udało się poszerzyć wiedzę młodzieży o postępowych tradycjach Ziemi Wielkopolskiej — zameldują harcerze naszej Choraży na centralnej akademii, która odbędzie się 28 grudnia w Warszawie.

Uroczystości związane z nadaniem imienia odbędą się w Poznaniu 19 grudnia. Będzie to dzień wolny od nauki w szkołach, co umożliwi udział całej młodzieży szkolnej w harcerskich imprezach.

W każdej klasie urządzony zostanie w tym dniu kinek harcerski, niejednokrotnie z udziałem powstańców wielkopolskich. O godz. 11 przybędą do Poznania poczyty sztandarowe z wszystkich hufców. Przyjdzie też delegacja zaprzyjaźnionej młodzieży z Cottbus. Po uroczystym spotkaniu nastąpi przemarsz harcerzy pod pomnik Powstańców Wielkopolskich, gdzie odbędzie się manifestacja z udziałem przedstawicieli władz i społeczeństwa. Pomnik ten, jak i wszystkie tego rodzaju pamiątki walk powstańczych znajdują się w Wielkopolsce przejął pod specjalny patronat harcerzy. (wch)

Dzień Nauczyciela

Dokończenie ze str. 1
ZSP Uniwersytetu Poznańskiego i ZSWF.

21 bm. grupa nauczycieli z województwa i Poznania podejmowana będzie w siedzibie Prezydium Rady Narodowej Poznania przez gospodarzy miasta i województwa.

Z okazji tegorocznego święta około 250 nauczycieli otrzymały tradycyjnie już u nas nagrody Rady Postępu Pedagogicznego, przyznawane tym razem szczególnie w uznaniu zasług na polu wychowawczym.

Dzień Nauczyciela uświetnia w tym roku niedawne oddanie do użytku młodzieży 3 nowych obiektów szkolnych wybudowanych czynnem społecznym: w Bieżynie, (pow. Kościan), Gostyniu i Lesznie. (wch)

Rolnicy z Trzcińskiego wykonali dostawę zbóż

Komitet Powiatowy PZPR i Prezydium PRN w Trzcińsku przysłały do KW PZPR meldunek, że rolnicy powiatu realizując zobowiązania podjęte dla uczczenia V Zjazdu, 16 listopada 1968 roku w 100,2 proc. wykonali plan dostawy zbóż ze zbiorów 1968 roku. Dotyczy to zarówno obowiązkowych dostaw, jak również wykupu zbóż z kontraktacji. Łączna ilość dotychczas skupionego zboża jest o 39,2 procent wyższa niż w roku ubiegłym. (na)

Przewrót w Mali

Grupa oficerów obaliła we wtorek rząd malijski, na którego czele stał prezydent Modibo Keita. Przewrót kierował porucznik Mussa Traore.

Agencja France Presse podaje, że przewrót dokonali młodzi oficerowie, którzy nie zajmowali do tychczas ważnych stanowisk w wojsku. Ich akcja skierowana była nie tylko przeciwko władzom politycznym, lecz również przeciwko dotychczasowemu dowództwu wojskowemu.

Komitet wojskowy ogłosił godzinę policyjną i zakaz zgromadzeń. Radio malijskie podaje, że w stolicy panuje spokój. (PAP)

M. Reimann o rozmowach z rządem bońskim

Przewodniczący zdelegalizowanej w NRF Komunistycznej Partii Niemiec (KPD) Max Reimann, który powrócił przed tygodniem do NRF, po uchyleniu przez trybunał federalny nakazu aresztowania go pragnie rozpocząć rozmowy z rządem bońskim w sprawie przywrócenia legalności działania KPD.

Występując we wtorek na konferencji prasowej w Duesseldorfie M. Reimann zapowiedział, że już w najbliższych dniach starać się będzie o rozpoczęcie rozmów z przedstawicielami rządu federalnego. Stwierdził on, że jego zadaniem, jako przewodniczącego komunistycznej komisji do rokowań jest przede wszystkim uzyskanie uchylenia wyroku trybunału federalnego, na mocy którego w roku 1956 zdelegalizowano KPD. (PAP)

Reaktywowanie Gestapo w NRF?

W Berlinie zachodnim szerzą się pogłoski, że rząd NRF, szermując coraz aktywniej hasłem o „zagrożeniu ze Wschodu”, zdążył nie tylko do dalszej rozbudowy Bundeswehry i nadania paktem NATO jeszcze bardziej agresywnego charakteru, ale również do przyspieszenia realizacji antydemokratycznych ustaw wyjątkowych w kraju.

Prasa zachodniobermberskiej opozycji pozaparlamentarnej, powołując się na dobrze poinformowane koła bońskie, podaje do wiadomości, że w Bonn rozważa się o obecnie możliwość powołania do życia nowych formacji policyjnych, według wzorów hitlerowskiej Gestapo. Wiadomość ta wywołała ze strony prorządowej prasy zachodniobermberskiej gwałtowną polemikę, która jednak w istocie potwierdziła istnienie tych zamiarów. (PAP)

Dziśjszy serwis informacyjny opracował: Michał Łuczak

POLITYKA I GOSPODARKA

Ruch ludowy a niepodległość Polski

NASZE ROZMOWY

Wspólna sprawa

PEK EUGENIUSZ WISLICZ - IWANCZYK
Z PARTYZANTKI
DO POLSKI LUDOWEJ

Czytelnikom szukającym zrozumienia świata...

Rozmowa z dr. Jerzym Ziolkim
dyrektorem Wydawnictwa Poznańskiego

To hasło zasłużyło pozyskując sobie miejsce w naszym życiu. Już po raz drugi patronuje ono dniom książek społeczno-politycznej, które w tym roku trwać będą w całym kraju od 20 do 30 listopada. Przejdzie się, że z tej okazji do witryn księgarskich i na okolicznościowe, duże i małe, wystawy (tych urzęda się w Wielkopolsce łącznie 2 200) trafi szczególnie bogaty wybór książek społeczno-politycznych. Są to publikacje przeznaczone dla wszystkich zainteresowanych tym, co się wokół nas dzieje. Rozpoczynające się dzisiaj dni mają pomóc w popularyzowaniu książek społeczno-politycznych. Ukazuje się ich w Polsce sporo, stanowią 28 procent wszystkich tytułów rocznie w łącznym nakładzie 10 milionów egzemplarzy. Ich publikowaniem zajmują się prawie wszystkie z 43 wydawnictw. Pośród nich także Wydawnictwo Poznańskie, z którego dyrektorem — dr. Jerzym Ziolkim rozmawiamy na temat literatury społecznie zaangażowanej i politycznej:

— Publikacje, krzewiące wiedzę o problemach społeczno-politycznych Wielkopolski i kraju oraz współczesnego świata — stwierdza nasz rozmówca — zajmują w działalności Wydawnictwa Poznańskiego czołowe miejsce. Pierwszeństwo w tym zakresie dajemy opracowaniom z dziedziny historii najnowszej, postępowych i rewolucyjnych tradycji oraz w darze współczesnych. Dla literatury społeczno-politycznej świadomie stwarzamy preferencje. W ten sposób możliwości publikowania zyskują naukowcy, badacze i działacze Wielkopolski oraz województw zachodnich i północnych. Jednocześnie zaspokajamy pragnienia części społeczeństwa na potrzebę poznania i zrozumienia dla tych ziem.

— Dziełem, odpowiadającym ostatnim z wymienionych założeń są w Wydawnictwie Poznańskim opracowania na temat ruchu robotniczego w Wielkopolsce. Jak z nich należało do szczególnie cennych?

— Jest naszą ambicją, by książki Wydawnictwa Poznańskiego z zakresu historii ruchów społecznych, tradycji walk rewolucyjnych i dzieł partii wzbogacały ogólnopolski dorobek wydawniczy w tej dziedzinie. Do nich zaliczają się między innymi takie nasze publikacje, jak Stanisława Kułbickiego o ruchu socjalistycznym w Poznaniu, tego samego autora i Franciszka Łozowskiego — o działalności rad robotniczych — żołnierskich w latach 1918—19, podobnie jak o pracach Antoniego Czubińskiego i Edmunda Makowskiego o klasowym ruchu robotniczym w okresie międzywojennym czy Stanisława Kułbickiego i Czesława Łuczaka o działal-

ności Polskiej Partii Robotniczej. Większość z nich stanowi pierwsze tego rodzaju publikacje w literaturze polskiej.

Tym torem chcemy nadal iść w naszej działalności wydawniczej: w przygotowaniu mamy pełne opracowanie historii ruchu robotniczego w Wielkopolsce oraz wybór wspomnień wielkopolskich działaczy robotniczych.

— Niejako przedłużeniem tej serii są wydawnictwa dotyczące aktualnych zagadnień partii, związane z jej bieżącą działalnością?

— Tak, książki tego rodzaju wydajemy od wielu lat. Są to publikacje zawierające między innymi wygłoszone w Poznaniu przemówienia I sekretarza Komitetu Centralnego partii, Władysława Gomułki, a także opracowania na temat rozwoju Poznania i województwa. Wydaliśmy dotychczas ponad 20 tego typu publikacji. Korzystają z nich zarówno szerokie rzesze czytelników, jak i działacze partyjni i społeczni, znajdując tam naświetlenie założeń i kierunków polityki partii.

— Śledząc dotychczasowy dorobek Wydawnictwa Poznańskiego, można zauważyć, że w zakresie literatury społeczno-politycznej na czołowe miejsce wysuwa się problematyka związana z ziemiami zachodnimi i Wielkopolską, mieszającą się w naszej historii najnowszej. Jednocześnie wydawnictwo publikuje także prace poświęcone losom Wielkopolski w okresie okupacji hitlerowskiej i patriotycznej walce Wielkopolski. Czy otrzymujecie wystarczająco dużo propozycji wydawniczych z tego zakresu?

— Spośród wielu wydanych przez nas prac można wymienić:

Ludwika Gomolę i Stanisława Kułbickiego „Terror hitlerowski w Wielkopolsce”, Edwarda Serwańskiego „Obóz zagłady w Chełmnie nad Nerem 1941—1945” i „Wrzesień 1939 w Wielkopolsce”, Czesława Łuczaka „Dyskryminacja Polaków w Wielkopolsce w okresie okupacji hitlerowskiej”. Patriotycznej walce narodu polskiego z hitlerowskim najazdem poświęcone są także, popularne wśród czytelników, prace Jerzego Pertka „Wielkie dni małej floty”, „Druga mała flota”, „Pod obcą banderą” czy Włodzimierza Steyera „Samotny półwysep” (o obronie Helu w 1939 r.).

Wiele tematów z tej dziedziny czeka jednak jeszcze na opracowanie.

Jeśli idzie o sprawy dalszej przeszłości, bo i w tej dziedzinie istnieje jeszcze sporo potrzeb czytelników, ukazało się naszym nakładem również wiele publikacji.

Przykładowo wymienię tu: „Wielkopolskie XIX wieku” pod redakcją Witolda Jakóbczyka, „Walkę o polskość miast Poznańskiego na przełomie XIX i XX wieku” Lecha Trzeciakowskiego, „Powstanie Kościuszkowskie w Wielkopolsce” Jana Wąsickiego i „Wzrost i upadek powstania 1901 roku” pod redakcją Zdzisława Grota. Wreszcie w druku znajduje się pierwszy tom obszerniej wielotomowej monografii — „Dzieje Wielkopolski”.

Szczególną uwagę chciałbym zwrócić na dwie publikacje, przygotowywane specjalnie w związku ze zbliżającą się pięćdziesiątą rocznicą Powstania Wielkopolskiego, zwycięskiego, zbrojnego zrywu ludu poznańskiego, który w ten sposób zadokumentał swą niezłomną wolę połączenia z odrodzonym państwem polskim. Są to: monografia naukowa pod redakcją Zdzisława Grota „Powstanie Wielkopolskie 1918—1919” oraz album Mariana Olszewskiego pod tym samym tytułem.

— Wiem poza tym z własnego doświadczenia, że niemały dział tematyczny w Wydawnictwie Poznańskim stanowi niemożność. Tak więc czytelnik otrzymuje z naszej strony dość dużo propozycji z zakresu literatury społeczno-politycznej. Czasami jednak mam wątpliwość, czy te wydawnictwa są dostatecznie popularyzowane...

— To istotnie ważna sprawa. Wiele pomocna dla wszystkich wydawców jest coraz aktywniejsza postawa księgarzy, podobnie zresztą prasy. Ale to jeszcze mało. Dlatego bardzo sobie cenimy inicjatywę urządzania dorocznych dni książek społeczno-politycznej, które są dobrą okazją do popularyzacji tego typu literatury.

Rozmawiał:

TADEUSZ KACZMAREK

Przed tygodniem minął pod znakiem V Zjazdu PZPR. Ekipa sprawozdawcza Polskiej Telewizji zrobiła dużo, żeby cały kraj jak najlepiej poinformować o przebiegu obrad. Zabrakło tu trochę filmowych migawek z kuluarów Sali Kongresowej, obrazków pokazujących delegatów poza salą. Nie jest to jednak zarzut, tym bardziej że i prasa mało miejsca poświęcała nieoficjalnym informacjom, czy migawkom z V Zjazdu.

Pisząc o informowaniu przez TV całego kraju miałem na myśli tylko te obszary Polski, które są objęte zasięgiem programu telewizyjnego. Niestety, poza tym zasięgiem pozostają jeszcze znaczne połacie. Mówiono o tym także na Zjeździe, podobnie jak sygnalizowano również istnienie „białych plam” na mapie zasięgu programu Polskiego Radia. Uczestnicy Zjazdu dowodzą, że politycznej szkodliwości takiego stanu rzeczy. Praca propagandowa — jak wykazało doświadczenie — nie znosi bowiem próżni. Gdzie nie docierają ze swoimi programami ani Telewizja Polska, ani Polskie Radio, tam na pewno wypełnia lukę kto inny. Dlatego też takie rozbudowanie technicznej bazy radia i telewizji, żeby programy docierały do najdalszych zakątków kraju, jest bardzo pilnym zadaniem politycznym. Jego wykonanie wywrzeć może duży wpływ na kształtowanie socjalistycznej świadomości mieszkańców, terenów będących jeszcze poza sferą wpływów radia i telewizji.

Przed tygodniem zachęcałem telewidzów do oglądania cyklu „Polaków dni powszednie”. Powtarzam to z chęcią, mimo że jeden z zeszytów tygodniowych programów pt. „Konstruktorzy” był nieco słabszy niż inne. Przyczynił się do tego hermetyczny sposób przedstawienia tematu; za dużo

było fachowych rozmów i rozważań na tematy techniczne, a za mało tego, co można by nazwać humanistycznym nurtem programu. Uwaga ta jednak nie umniejsza wysokich walorów całego cyklu. Ukazuje on konsekwentnie postęp, którego dokonaliśmy w ciągu ostatnich lat w najróżniejszych dziedzinach. Pozwala też uzmysłowić zarówno rozmiary dokonania w dzisiejszej Polsce oraz awans społeczeństwa jak i to,

W tej wrażliwości tkwiła tajemnica powodzenia filmowej serii „Cztery pancerni i pies”. Rekordy powodzenia bije też filmowa wersja „Stawki większej niż życie”. To prawda, że w niezwykłych wyczynach sympatycznego i przystojnego porucznika Kłosska dużo jest nieprawdopodobnych sytuacji. Ale przecież, choć z góry wiadomo, że bohater obroną ręką wyjdzie z najcięższych nawet opresji, i starsi, i młodzież w każdy czwartek wieczorem lub niedzielny ranek gromadzą się przed telewizorami, by śledzić losy Kłosska i jego towarzyszy. Przyznacie trzeba, że twórcy filmu zrobili serial, który ogląda się z przyjemnością. Rozgrzesza się go nawet z przesadnego wikłania akcji — jak to było w „Café Rose” — lub zbyt wczesnego rozszyfrowywania pointy, jak obserwowaliśmy w „Genialnym planie pułkownika Krafta”. Serial „Stawki większej niż życie” jest nie mniej sensacyjny i emocjonujący niż „Święty” czy „Baron”, lecz ma tę nad nimi przewagę, że zawiera równocześnie spory ładunek treści patriotycznych, politycznych. Mówi o czymś znacznie ważniejszym i cenniejszym niż sam spyt, inteligencja, zrzeczność, siła, celne oko i odwaga.

co jeszcze jest do zrobienia — co można i trzeba zdziałać. Skłania też do porównań przeszłości z teraźniejszością.

Pisałem już także w tym miejscu o cyklu „Polacy na frontach II wojny światowej”, poświęconym przypomnieniu bohaterskiego wkładu Polaków w zwycięstwo nad hitlerowskimi Niemcami. W niedzielę program pt. „Głód broni” ukazywał rozliczne sposoby produkowania przez podziemie broni w okupowanej Polsce. Tego rodzaju problematyki nigdy chyba nie jest za dużo, byle tylko przedstawiać ją interesująco. Popularyzowanie udziału Polaków w walkach na wszystkich niemal frontach II wojny światowej odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu postaw patriotycznych wśród młodzieży, która jest szczególnie wrażliwa na wszelkiego rodzaju problematykę wojenną.

MARIAN FLEJSIEROWICZ

„Przegląd Zachodni” o aktualnych problemach NRF

W czołowych pozycjach 4 zeszytu „Przeglądu Zachodniego” znalazły się szeroko omówione zagadnienia polityczne i gospodarcze Niemiec Republiki Federalnej. Ze zrytu otwiera artykuł Andrzej Kwiecień pt. „Europejska polityka NRF”. Jest to przejrzysty przegląd podstawowych elementów polityki NRF, gruntujących krok za krokiem pozycję tej części Niemiec zarówno wobec zachodnich krajów europejskich jak i Stanów Zjednoczonych. Te podstawowe założenia zawarte zostały w następujących artykułach.

Gdy Andrzej Kwiecień zajmuje się głównie polityką europejską NRF — następny artykuł Longina Pastusiaka daje pogląd na drogę zachodnich Niemiec do Północnego Paktu Atlantyckiego (NATO),

w oparciu o Stany Zjednoczone.

Przedmiotem szczegółowych rozważań Józefa Muszyńskiego jest „traktat o współpracy francusko — zachodnioniemieckiej” zawarty 22 stycznia 1963 r. i dotychczasowa jego realizacja. Autor dochodzi do wniosku, że „traktat nie ułatwił rozwiązania szeregu ważnych problemów, jakie wynikały w stosunkach między obu państwami”. Perspektywiczny rzut oka na odbicie „pierwszej wojny światowej w literaturze niemieckiej” da je Hubert Orłowski.

Pozycje ekonomiczne reprezentują trzy rozprawy: L. Janowiaka i M. Makieja — „Ekonomiczne i polityczne aspekty zachodnio-europejskiej energetyki”, H. Dmochowskiej „Procesy koncentracji w go-

spodarce NRF” oraz Jadwigi Żywic — „Polityka gospodarcza Ludwika Erharda wobec krajów socjalistycznych”.

Z pozycji, dotyczących ziem zachodnich znajdujemy w ostatnim zeszycie omówienie książki Stanisława Michalskiego pt. „Tajne nauczanie w Wielkopolsce w okresie okupacji hitlerowskiej” oraz recenzje książek: „Dzieje Koszalina”, „Rozwój demograficzny Śląska Opolskiego” Roberta Rauzińskiego i „Dolnośląska wieś Prace” J. Pawłowskiego. Temat ziem zachodnich znajdujemy również w „Kronice naukowej” tego zeszytu. (fh)

Głuchymy
z płyt

„Piosenka o mojej Warszawie” — tak się nazywa duża płyta zawierająca — 14 piosenek starych i nowych, związanych tematycznie z Warszawą. Prócz tytułowej, którą śpiewa J. Polomski, w zbiorze znajdują się: Na prawo most, na lewo most (śpiewają D. Rinn i B. Czyżewski), Warszawa ma (M. Wojnicki), Mieszkamy na Hożej, Jak odnaleźć swój ślad (I. Santor), Co będzie za Żelazną Bramą (I. Cembryńska) i inne. Grają: Orkiestra PR pod dyr. S. Rachonia, Orkiestra Taneczna PR pod dyr. E. Czernego, zespoły instrumentalne M. Sewena, T. Prejznera, P. Figla i K. Sadowskiego. Muza, XL 0304.

Czerwone Gitary wykonują dwa utwory: Anna Maria i Wróćmy na jeziora. Muza, SP-164.

Ten sam zespół na innej płycie singlowej nagrał: Białe Krzyż i Deszcz jesienny. Muza, SP-165.

ADOLF DOBIESZEWSKI

Bonn przygotowuje amnestię dla zbrodniarzy hitlerowskich

Jak donosi gazeta „Westfälische Rundschau” większość deputowanych frakcji CDU/CSU w Bundestagu oraz frakcja wolnych demokratów występują za zaprzestaniem z dniem 31 grudnia 1969 r. ścigania w NRF zbrodniarzy wojennych. W owym czasie zgodnie z ustawodawstwem bońskim upływa termin „przedawnienia” zbrodni dokonanych przez hitlerowców w latach nazizmu.

W Niemczech zachodnich zwlekano z badaniem spraw zbrodniarzy nazistowskich wyraźnie licząc na to, że znaczna ich część może uniknąć kary pod pretekstem upływu terminu „przedawnienia”. Przypomina to również sama prasa zachodnioniemiecka. Gazeta „Frankfurter Rundschau” pisze np., że „historia przesładowania zbrodniarzy nazistowskich w NRF jest historią usterek i niesłusznych ocen”.

Gazeta przypomina, że były kierownik nazistowskiego ośrodka troczenia zbrodniarzy hitlerowskich Erwin Schuele (który nawiasem mówiąc sam się okazał zbrodniarzem wojennym) jeszcze w 1964 r. oświadczył, że 99 proc. morderców nazistowskich w NRF już wykryto. A przecież do 1965 r. Bonn — jak przyznaje „Frankfurter Rundschau” — wcale nie interesował się materiałami w Związku Radzieckim. Teraz zaś powołując się na „przedawnienie” — Bonn przygotowuje powszechną amnestię dla zbrodniarzy hitlerowskich. (h)

Ruch ludowy a niepodległość Polski

Dokończenie ze str. 3

ciągać chłopów, jeżeli zawierać będzie równocześnie treści społeczne postępowe, zgodne z ich potrzebami i żywymi interesami. Postulowano więc przede wszystkim zniesienie wszelkich przywilejów stanowych i nadanie chłopom równych, demokratycznych praw obywatelskich jak: wolność słowa, druku, stowarzyszeń, zebrań, oparcie ordynacji wyborczej do sejmiku i samorządu o czteroprzmiotnikowe (równe, tajne, bezpośrednie i proporcjonalne) prawo wyborcze. Najwięcej stanowczo uwagi poświęcał ruch ludowy sprawom uprawnień sejmiku, wybranego na podstawie demokratycznej ordynacji wyborczej. Miałoby to bowiem zapewnić odpowiedni udział chłopom w państwowym i samorządowym siłach ustawodawczych i zagwarantować tym samym przeprowadzenie odpowiednich reform w duchu republikańsko-demokratycznym.

Dzięki połączeniu sprawy wyzwolenia narodowego z wyzwoleniem społeczno-poli-

tycznym chłopów udało się ruchowi ludowemu dokonać nie zwykłe w skutkach zadania, tj. przyciągnąć do idei niepodległościowej szerokie masy chłopów, przekształcić stadium walki z uciskiem narodowym w etap walki o odbudowę niepodległego państwa polskiego.

Ruch ludowy przygotował jednocześnie wewnętrzne siły polityczne, a częściowo i wojskowe, (chłopi brali także udział w organizacjach wojskowo-niepodległościowych, tworzonych przy współudziale ruchu ludowego), gotowe do podjęcia walki o niepodległe państwo i przejęcia w nim władzy do godnej ku temu sytuacji międzynarodowej.

W końcu I wojny światowej na czoło życia politycznego wysunęły się dwa główne stronnictwa ruchu ludowego: PSL-Wyzwolenie i PSL-Piast. Liczebność PSL w Królestwie wzrosła z paru tysięcy w 1915 r. do około 100 tys. w 1919 r., a nakład „Piasta” — organu prasowego PSL-Piast — wzrósł z 8 tys. egzemplarzy w 1914 r. do 70 tys. w 1917 r.

W sprawach programowych, między PSL-Piast i PSL-Wyzwolenie, nie ujawniały się w latach 1917—1921 zasadnicze

różnice. Istniały natomiast rozbieżności w poglądach obu stronnictw na rolę sił wewnętrznych i zewnętrznych w odzyskaniu niepodległości Polski oraz charakter przyszłych rządów.

PSL-Piast stało na gruncie konsolidacji ogólnonarodowej. Uważało bowiem, że w dążeniu do odzyskania niepodległości jako nadrzędnego celu należy wiązać się ze wszelką cenę ze wszystkimi partiami politycznymi, które to dążenie podzielają, bez względu na ich oblicze klasowe. Dlatego też PSL-Piast, doceniało i wprawdzie rolę mas ludowych dla odzyskania niepodległości oraz nie negowało ich dążeń społeczno-politycznych, ale jednocześnie wchodziło w sojusz z siłami pravicowymi — endecją. Konsekwencją tego był postulat PSL-Piast o utworzenie koalicyjnego, ogólnonarodowego rządu z udziałem endecji w przyszłym państwie polskim, a w praktyce bojkot rządów ludowych Ignacego Daszyńskiego. Podobnie i na arenie międzynarodowej: PSL-Piast, choć doceniało znaczenie rewolucji rosyjskiej dla niepodległości Polski, ale deklaracje nowej Rosji w sprawie polskiej stawiało na równi z enuncjacjami ententy, a początkowo nawet i państw centralnych w tej sprawie.

Zwolennikami idei konsolidacji ogólnonarodowej i rządu koalicyjnego było również Zjednoczenie Ludowe. Idee te propagowała także

„Gazeta Grudziądzka”. Reprezentowały one jednak w porównaniu z PSL-Piastem bardziej zachowawczy program. W obawie przed rewolucją, Zjednoczenie Ludowe i „Gazeta Grudziądzka” opowiadały się niemal do końca wojny za współdziałaniem z państwami centralnymi (mimo iż nasiliły przeciwko nim krytykę), oraz popierały działalność powołanej przez nie namiastki władzy w polskim Królestwie — Rady Regencyjnej i jej rządów oraz Rady Stanu. PSL-Piast i PSL-Wyzwolenie w Królestwie przestały liczyć na rozwiązanie sprawy polskiej w oparciu o państwa centralne już wiosną — latem 1917 r. Wycofały się również z popierania instytucji polskich, współdziałających z Niemcami i Austro-Węgrami.

PSL w Królestwie — w przeciwieństwie do PSL-Piast, opowiedziało się mimo wahań, za konsolidacją demokratyczną tworzącą w czerwcu 1917 r. wraz z PPS-Frakcją i organizacjami postępowej inteligencji Komisję Porozumiewawczą Stronnictw Demokratycznych. W rezultacie stronnictwa KPSD zdecydowały się przy współudziale PSD i PSL-Lewicy utworzyć odrębne rządy ludowe w Lublinie w listopadzie 1918 r. bez udziału partii burżuazyjno — obszarnczych. Rząd Ludowy przetrwał zaledwie kilka dni. W rządzącym się niepodległym państwie polskim uchwyliły władzę burżuazja i ziemiaństwo.

